

Vicent Usó
Dotze

L'ECLECTICA

bromera

Fa dos mesos que plore, i n'estic farta. Molt farta. Però hi ha hagut l'orgull, durant tot aquest temps. I l'orgull ho vela tot amb una capa de cendra. I encara hi és, l'orgull. Però ara, de sobte, hi ha també la por. La por, sí. La por. I la por ho canvia tot. Per això tinc la llibreta sobre les cuixes i el telèfon a la mà. Per la por. Per això em tremolen els dits i vaig empassant-me a bocins lleus l'orgull. Mastegant-lo a poc a poc, com una ametla amarga que, ves a saber per què, no pots escopir. Tinc por i els ulls se m'omplin de llàgrimes que ragen galta avall i em creix una bola a l'estómac que em paralitza i no em deixa parlar. Però m'he de fer l'ànim. Sí. M'he de fer l'ànim, que va fent-se tard.

Ja no se sent tant de renou, al carrer. Ja se n'ha anat la policia i ara tot sembla tan corrent com si no haguera passat res, aquesta vesprada. Confie que no tornaran, demà a primera hora. Que no estiguen vigilant el portal quan arribe l'assistenta carregada de bosses, pobreta, perquè si els olora farà mitja volta i no tornarà més. Mai més. Però no vull pensar-hi. No, no vull pensar-hi. Preferisc imaginar que no hi ha ningú, a baix, i que puja i em saluda com sempre. Que descarrega les bosses i, després de demanar-me com estic, es posa els auriculars

i comença a guardar cada cosa al seu lloc. No sé quanta estona fa que acarone el telèfon. Costa, però l'hauré de despenjar. I marcar a poc a poc, per a no equivocar-me, el número de la vergonya i de la humiliació. I aguantar-me la ràbia i l'orgull i provar de somriure. Serà difícil que la veu no em traïska. Serà difícil mentir, comportar-me com si no haguera passat res, però ho he d'intentar. Nou números només. Nou números, nou moviments del dit impulsats per tones i tones d'impostura. Però primer he de recuperar la veu. Segur que l'assistenta em demana per què he girat el quadre del germà contra la paret. M'he enfadat amb ell, li diré. Segur que riu, aleshores, i em demana si no vull que el torne a penjar, i jo li diré que de moment ja està bé així, que un altre dia, però no gosaré confessar-li per què l'he girat. Tampoc no li explicaré res de tot el que he passat aquesta vesprada, no siga cas que prenga por i no torne més. T'ho he dit, que li té pànic, a la policia? Deixaré que crega que ha sigut una vesprada més. Una de tantes.

Jo també ho pensava, avui al migdia, que la vesprada seria una més. Vasta i anodina com totes. Cap senyal no m'animava a intuir el contrari. Fins que m'ha espantat el crit. Un crit, sí. Un crit. Un d'aquells que et parteixen l'ànima en dos. Però deixa'm que comence pel principi, perquè a tu sí que t'ho puc explicar. Diria que ho neces-site, fins i tot. Potser així, enraonant, l'angoixa que em paralitza es va esvaint com la boira que, als matins, és

lentament expulsada pel sol. I recupere l'ànim i la veu i, per fi, em decidisc a marcar el número de la vergonya. Sí, m'anirà bé parlar. Et deia que hi ha hagut un crit, aquesta vesprada, i molts més incidents, ja veus qui podia imaginar-ho. Un instant abans, estava asseguda al sofà, davant del televisor, ja saps que l'engegue de bon matí i no l'apague fins a l'hora de dormir. Dues dones i dos homes gesticulaven tota l'estona de manera teatral i s'alçaven de la butaca i s'assenyalaven amb el dit i parlaven tots alhora, com si no hagueren après urbanitat; desconec de què s'acusaven, i tampoc no m'importa, francament. Foteses, posaria la mà al foc. Una estona més tard, els he tret la veu: aleshores semblava que s'insultaven, però movien la boca i no deien res, i quedava ridícula, tanta gesticulació inútil. I jo somreia i tot, quan els mirava moure els braços en va, gastar energia i acalorar-se i tot en una disputa muda, i potser d'ara endavant els deixe sempre així. Sense so. No me'n falten, de ganes, no cregues, però les veus omplin la casa. Si no, el silenci acaba pesant en excés i és com si hi haguera penetrat un núvol espès que no em deixa respirar.

Saps per què els he fet callar? Ha sigut a mitjan vesprada, una estona abans que el crit ho alterara tot. Estava asseguda davant del televisor. Al lloc de sempre, el de la dreta del sofà. Ha sigut el meu lloc des de xicoteta i m'hi sent més a gust. Com si el moble ja s'haguera adaptat a la meua forma i m'acollira amb més calidesa, no ho sé.

I és igual, el cas és que no sé seure en una altra posició. Feia calça i becava a intervals regulars. Com sempre, ja em coneixes. En sentir el cucut, he alçat la vista i he comptat les piulades i, en efecte, he confirmat que era hora de berenar i l'hora de berenar, ja ho saps, és sagrada, que d'alguna manera he de partir les vesprades perquè no se'm facen eternes. He deixat les agulles a un costat i he agafat el caminador d'alumini i m'he concentrat a alçar-me, és una maniobra delicada, en la meua situació, i sempre em costa. No n'he tingut mai, de força als braços, així que ara ja hi pots comptar. El meu germà se'n burlava, de menuda, i em deia que als pares no els havia arribat el pressupost per a comprar-me dos braços com toca i que, en el seu lloc, hi havien posat dues canyes primes, i jo m'ho creia, saps?, i me'ls mirava, una vegada i una altra, i, en efecte, hi veia uns braços escanyolits, dues varetes eixutes, sense a penes carn i sense a penes força, i a la fi m'asseia en un racó, el cap entre els braços i la mirada a terra, i inflava les galtes i estrenyia els llavis i les celles, i em quedava allà quieta, mirant cap al no-res, i, segons com, m'entraven ganes de plorar i tot. Sempre he sigut molt plorona, ho he de reconèixer. Encara ara. I de vegades em fa ràbia perquè les llàgrimes et deixen en inferioritat. Però no puc fer-hi res. El germà, quan s'adonava que m'havia fet plorar, se'n penedia de seguida: sempre ha sigut un tros de pa. Més empipador que una mosca d'haca, però un tros de pa. Així que seia al

meu costat i em pentinava els cabells amb els dits i em deia, no plores, bonica, no veus que és una broma, però jo no sabia si m'ho deia de veritat o si només era per a calmar-me i, en realitat, els meus ossos eren canyes que es fracturarien al mínim descuit. Siguen o no canyes, el cas és que em costa molt posar-me dreta. Cada volta més. I, quan ho aconseguisc, he de respirar fondo, abans d'iniciar la marxa.

Vaig pensar en ell, quan el metge em va suggerir que tal vegada m'aniria bé ajudar-me d'un caminador. Recorde que vaig protestar si no era massa jove per a haver de dependre d'aquest artefacte. Aleshores, va dibuixar un somriure paternal i em va mirar als ulls: no és qüestió d'edat, sinó de força. I de necessitat, va afegir, perquè no vull ni que caiga un bac ni que la dificultat li servisca d'excusa per a quedar-se asseguda tot el dia. Li costarà, ja ho sé, però ha de moure's, i anar ací i allà, com feia abans. Encara que li suppose més esforç i més temps. Si no ho fa, a la fi no podrà desplaçar-se ni amb caminador ni sense. I aleshores s'haurà de passar anys al llit i això sí que no, veritat? Li he fet cas en tot, clar que sí. I, de fet, si poguera, ben bé que aniria, ací i allà, com feia abans. A pas de tortuga, sí. Però hi aniria, i no m'importarien els murmuris de la gent. Jo hi aniria igualment. Si poguera, clar. Perquè ja saps que no puc. Ara bé, per dins de casa, bé que em moc. I, quan passe per davant del retrat del germà, segons com, pense que

millor que no m'haja de veure així, tan jove encara i ja tan rovellada com si tinguera noranta anys. Però això no evita dir que l'enyore. Que l'enyore molt.

He avançat lentament fins a la cuina i allí m'he servit, com cada vesprada, mitja mesura de llet i hi he abocat un sobre de café soluble: descafeïnat, és clar, que, si no, tinc quimera que no podré dormir; la realitat és que, amb cafeïna o sense, sempre m'hi costa. Manies, ja ho saps, però també deus saber que no les curen els metges, les manies. Com sempre, m'he quedat mirant com gira el plat del microones, no sé què té que la vista se m'enganxa i allà m'estic, comptant les voltes. Del saló m'arribaven les veus solapades dels invitats del programa: encara no els havia tret la veu. M'arribaven, però no aconseguia entendre què deien, la veritat és que tampoc no hi parava massa atenció, pensava en les meues coses, i, si engegue el televisor cada dia, ja saps que no és perquè m'agrade el que fan o m'interessa el que diuen, en absolut, sinó per oblidar que no tinc ningú que em parle en tot el dia. I sovint, quan s'acaba el programa, m'adone que no sé què han dit, però m'és igual: m'han fet companyia una vesprada més i és d'això que es tracta. De passar una vesprada. Una més. Igual que l'anterior o que la posterior. Una més i prou: d'això es tracta.

Quan em pega, fins i tot m'adrece als presentadors i els comente les notícies o li recrimine a la meteoròloga que, el dia anterior, es va equivocar en la previsió, que

havia indicat pluja i va acabar fent un sol que badava les penyes. I, si parle, és per a sentir-me la veu, per a constatar que encara soc capaç de vocalitzar, jo, que em guanyava la vida amb la paraula. Ja sé que qualsevol que em vera pensaria que he perdut l'enteniment, però no, no estic boja. Estic sola, que és diferent. I d'alguna manera he de combatre la solitud, no creus? Si no, sí que pararia boja, i això sí que no. M'horroritza pensar que la gent em mire i se'n riga, si algun dia el cap em deixa de regir. Com aquella pobra dona a qui seguíem els xiquets, repetint el seu malnom en veu alta i assenyalant-la amb el dit i rient les seues eixides de dement. Preferiria estar morta, abans que passar un tràngol així, pobra dona, i mira que li tinc por, a la mort. Però preferiria morir-me abans de ser la riota de la xicalla i l'objecte de les burles dels desaprensus. La gent és dolenta i sempre se'n fot, dels deseparats, dels que no hi toquen. Així que primer morta, ja ho saps. Però la mort també em fa por. Molta por. Si almenys poguera saber què n'hi ha, a l'altra banda... De vegades somie que m'espera el meu germà i que tot és lluminós i perfecte, però sovint em fa pànic que no hi haja res, que morir siga desaparèixer. Esfumar-se com si no haguérem existit mai, i el pensament m'aborrona: t'imagines, convertir-te en no-res? Ni tan sols en pols. No-res. I, encara més que la mort i que la incertesa, em fa por morir-me sola, una nit, i cridar i que ningú em senta, i que passen dies i dies i que ningú

repare que no hi estic, i anar descomponent-me a poc a poc, tirada enmig del saló, o encara que siga al llit, tant se val. I que em troben al cap dels dies, potser alertats per la pudor, i que ningú se'n faça càrrec i em col·loquen en un nínxol qualsevol en lloc de soterrar-me amb el germà, com és la meua voluntat. M'horroritza pensar-hi. Per això, de tant en tant li insistia, al nebot, tot i que no sé si fiar-me'n. Però no tinc més eixida que confiar en ell, per això estic ací, amb la llibreta oberta entre les cuixes i el telèfon a la mà. Sense acabar de decidir-me. Quina sort, la teua, que no tens aquest problema. Tot i que, ben mirat, tampoc no sé què se'n farà de tu quan jo no estiga, pobreta meua, tanta companyia que m'has fet. T'anava a dir que només m'entretinc de veres amb la missa dels diumenges i quan posen alguna pel·lícula antiga, de les de la meua època, com dic jo: un drama d'aquells que ja no es fan, amb galants repentins i dones primes vestides de negre i amb un final no massa trist, si és possible, que la vida ja és prou dura per a afegir-hi fel. El dring del microones m'ha fet tornar a la realitat i, amb cura, mentre m'aguantava amb una mà del banc de la cuina, he girat sobre mi mateixa i he dipositat la tassa sobre la taula. Mentre es temperava una mica, hi he estés per damunt el tovalló i he anat a buscar al rebost el paquet de mostatxons que mulle sempre en el líquid marronós i calent.

No sé per què, m'ha pegat per pensar que ja fa setmanes que acurta el dia, d'ací a no res la llum serà més bruta

i, a l'hora de berenar, ja serà tot penombra. I l'ànim, com cada tardor, igual que el mostatxó s'impregna de café amb llet, s'amerarà de les ombres i del desencant, i, com el ble d'un ciri gastat, serà cada dia més escàs i més difícil que prenga. Encara no m'havia assegut que m'ha semblat sentir un soroll, una conversa, no ho sé, no n'estava segura; i les veus d'aquelles figures del televisor encara arribaven ben clares a la cuina, per això he abaixat del tot el volum, perquè he cregut sentir una remor nova, diria que ben a la vora, al replanell o al pis del costat, i no podia precisar-ho. De primeres, se m'ha fet estrany que aquells personatges hagueren de tirar-se els trastos al cap mentre movien la boca per a no emetre cap so, i he somrigut dintre meu i he pensat que us bomben, malparits, ja podeu esforçar-vos, deixar-vos-hi el lleu, que ningú no us farà cas. Sí, malparits, has sentit bé. No sé com m'ha vingut al cap un insult d'aquest calibre, jo que sempre he intentat inculcar a les alumnes que cal parlar amb educació i respecte, fins i tot als rivals i als enemics. Especialment als rivals i als enemics. Però, ja veus, deu ser que, en el fons, en tots nosaltres perdura l'instint silvestre dels antecessors bàrbars. I una servidora no podia ser-ne una excepció.